<table>
<tr><th>Wilma</th><th></th><th>Kasvatuksellinen keskustelu (ei kirjata muistioon)</th><th>Kasvatuskeskus-telut (kirjataan Wilmaan)</th><th>Jälki-istunto (kirjataan Wilmaan)</th><th>Kirjallinen varoitus</th><th>Määräaikainen erottaminen</th></tr>
<tr><td rowspan="2">Annetaan seuraamuksia, mutta opiskeluhuollollinen lähtökohta on tärkeä.</td><td>myöhästy-menen</td><td>jos useita lyhyessä ajassa
LO / tunnin pitäjä</td><td rowspan="5">Pidetään pääsääntöisesti kolmen sääntöjen laiminlyönti- tai luvaton poissaolo -merkinnän jälkeen ja viiden myöhästymisen jälkeen.

Teko yksilöidään kasvatuskeskuste lussa.

Kasvatus-keskustelu on ensisijainen tapa puuttua (PoL §35a 1. mom).</td><td></td><td></td><td rowspan="5">Jos rikkomus on vakava tai jos oppilas jatkaa epäasiallista käyttäytymistä jälki-istunnon tai kirjallisen varoituksen saatuaan, oppilas voidaan erottaa enintään kolmeksi kuukaudeksi.

Määräaikaisesta erottamisesta päättää Rautalammin hyvinvointilautakunta. Tällöin käsittelyssä on mukana myös hyvinvointialueen edustaja (lastensuojelulaki 24§).

Ennen määräaikaista erottamista on oppilaan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Määräaikaisesta erottamisesta tulee antaa päätös.

Ennen erottamismenettelyä järjestetään aina OHR-palaveri, jossa tilanne käydään läpi. Jos aiemmat kurinpitotoimet eikä yhteinen palaveri muuta tilannetta ja käytös jatkuu, koulu käynnistää erottamismenettelyn.</td></tr>
<tr><td>luvaton poissaolo</td><td>Aina myös yhteydenotto kotiin (Wilma tai soitto)
Oppitunnin pitäjä</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Kaikki sääntöjen laiminlyönnit merkitään Wilma-merkinnällä Sääntöjen laiminlyönti ja yksilöidään tarvittaessa kommentilla.

Sääntöjen laiminlyömistä seurataan yhtenä kokonaisuu-tena.</td><td>luvaton poistumin en koulun alueelta</td><td>Aina, myös yhteydenotto kotiin (Wilma/soitto)
Poistumisen havainnut</td><td>Jos sääntöjen laiminlyönnit jatkuvat kasvatuskeskus-telujen jälkeen, määrätään teosta jälki-istuntoa. Määrätään pääsääntöisesti kolmen merkinnän jälkeen.</td><td rowspan="4">Häiritsevän toiminnan jatkuessa KaKe:n ja jälki-istunnon jälkeen pidetään ensin OHR, jossa käsitellään oppilaan tilannetta ja tapahtuneita rikkeitä.

OHR:ssä arvioidaan oppilaan tukitoimet ja se, miten häiriökäytöksen toistuminen voidaan estää.

Rehtori antaa harkintansa mukaan palaverin jälkeen, tai jos häiriökäytös sovituista toimista huolimatta jatkuu viranhaltijapäätöksenä kirjallisen varoituksen.

Lisäksi harkitaan lastensuojeluilmoituksen tarpeellisuus.</td></tr>
<tr><td>asiaton / häiritsevä käytös</td><td>Puututaan aina
oppitunnin pitäjä</td></tr>
<tr><td>Sopimaton kielen-käyttö</td><td>Huomautetaan aina.</td></tr>
<tr><td>Luvaton kännykän käyttö</td><td>Ensimmäisellä kerralla, sen jälkeen siirrytään seuraamuksissa eteenpäin taulukon mukaisesti.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Häirintä, törkeä yksilöön kohdistuva käytös, väkivalta</td><td>Aina soitto kotiin, LO tai rehtori
Tarvittaessa lasu ja rikosilmoitus (rehtori)</td><td>Määrätään tarvittaessa aina.</td><td>Määrätään tarvittaessa aina.</td></tr>
<tr><td>Yksilöllinen opiskelu-huoltoryhmä (ei rangaistus)</td><td colspan="6">Yksilöllinen opiskelu-huoltopalaveri kutsutaan mm. kun poissaolorajat ylittyvät tai myöhästymisistä/poissaoloista nousee huoli. Pidetään myös häiritsevän käyttäytymisen jatkuessa annetuista seuraamuksista huolimatta.

Lisäksi aina kirjallisen varoituksen yhteydessä ja/tai kun harkitaan koulusta erottamista.</td></tr>
</table>

- **Seuraamusten perusperiaatteista**
  - Seuraamuksen syy ei ole wilma-merkintöjen määrä, vaan merkintöjen yksilöimät teot. Perusopetuslain 36a§ mukaan oppilaalle täytyy aina yksilöidä seuraamukseen johtanut teko tai laiminlyönti. Opettajat kirjaavat tapahtuneet rikkeet selkeästi. Merkintöjen määrälliset rajat ohjaavat luokanohjaajaan ja rehtorin työtä, jotta oppilaan häiritsevään käytökseen puututtaisiin tarpeeksi ajoissa.
  - Jos oppilas saa enemmän merkintöjä kuin mihin koulu ehtii reagoida, on oleellista pitää huolta, että teoilla on seuraus, mutta myös varmistaa, että oppilas saa opiskeluhuollollisen tuen. OHR-palaverin kutsumisesta vastaa tällöin luokanopettaja tai -valvoja. Merkintöjen kasautuessa ja huolen herätessä myös lastensuojeluilmoitus tai sosiaalihuoltolain mukainen yhteydenotto sosiaalihuoltoon yhdessä huoltajan kanssa tuen tarpeen arvioimiseksi tulevat kyseeseen.
  - Perusopetuslain mukaan kasvatuskeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaiden epäasialliseen käytökseen, joten se täytyy pääsääntöisesti olla määrätty ennen jälki-istunnon määräämistä. Jos oppilaan teko on riittävän vakava, voidaan perusopetuslain mukaisia kurinpitotoimia määrätä myös suoraan. Toistuvasta huonosta käytöksestä kasvatuskeskustelun määrää luokanvalvoja/-opettaja. Jokaisella opettajalla on velvollisuus puuttua huonoon käytökseen ja muuten hoitaa koulupäivän aikaista kasvatustehtäväänsä.
  - Opettajilla on yleinen velvollisuus ohjata oppilaita oikeaan käytökseen. Pelkkä Wilma-merkintä ei ole oppilaan ohjaamista. Oppilailla on puolestaan perusopetuslain 35§ mukaan velvollisuus suorittaa annetut tehtävät ja käyttäytyä asiallisesti. Oppilaat tuntevat koulun säännöt ja niiden noudattamiseen ei pitäisi erikseen joutua ohjaamaan. Toimiva koulu on opettajien ja oppilaiden yhteispelin tulos.
  - Sotkemistapauksissa sovelletaan siivousvelvoitetta (perusopetus-laki 35 § 4 mom.). Jos paikkoja hajotetaan tahallisesti, on oppilaalla vahingonkorvausvastuu.
  - Kaikissa seuraamuksissa oleellista on teon tarpeeksi selkeä yksilöinti, oppilaan (ja tarvittaessa huoltajan) oikeus tulla kuulluksi. Näistä tulee pitää huolta, jotta seuraamusmenettelyt tuntuvat oikeudenmukaisilta ja ovat laillisia.
- **Kiusaaminen**
  - Kiusaamisen selvittelyssä noudatetaan koulun sovittuja toimintamalleja. Koululla on kiusaamista selvittävä Soputiimi, jonka lisäksi tapausten selvittelyyn osallistuu tarvittaessa rehtori, koulunuorisotyöntekijä tai turvallisuusvastaava.
- **Ilmoitusvelvollisuudesta**
  - Opetustoimen henkilöstöön kuuluvalla on salassapidon estämättä velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus viipymättä, jos on tehtävässään saanut tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelun tarpeen selvittämistä. [Lastensuojelulaki 25 § (417/2007)] Ilmoitusvelvollisuus voidaan toteuttaa myös yhdessä lapsen tai hänen vanhempansa kanssa [Lastensuojelulaki 25 a § (1302/2014)]. Ilmoitusvelvollisuuden perusteena voivat olla myös sellaiset opettajan tehtävänsä hoitamisen yhteydessä saamat tiedot, jotka liittyvät tapahtumiin kouluajan ulkopuolella.
  - Koulu tekee matalalla kynnyksellä rikosilmoituksen pahoinpitelyn tunnusmerkistön täyttämistä teoista sekä aina, jos tietoon tulee lapsen henkeen tai terveyteen kohdistuva uhka tai seksuaalirikos.
- **Muut seuraamuksiin liittyvät linjaukset**
  - Tehtävien myöhässä palautuminen vaikuttaa tehtävästä saatavaan numeroon. Jos opettajan antama mahdollinen lisämääräaika mennyt ohi, tulee arvosanaksi alin hyväksytty arvosana (5).
  - Läksyparkkiin menemättä jättäminen ilman hyväksyttävää syytä johtaa ”luvaton poissaolo” -merkintään.
  - Plagiointi ja lunttaus on koulussa kielletty. Vakavasta plagioinnista seuraa hylätty arviointi. Jos tehtävä on osittain tehty itse ja osittain kopioitu tai kyse on harjaantumattomasta lainauskäytännöstä, seurauksena on keskustelu oppilaan kanssa. Tämä vaikuttaa arvosanaan alentavasti, mutta opettajan harkinnan mukaisesti tehtävän uudestaan tekemällä saa tehtävän hyväksytyksi. Myös tekoälyn käyttö voi olla plagioinniksi laskettavaa vilppiä.
  - Jos oppilas ei luovuta kännykkää pyydettäessä, seuraa kasvatuskeskustelu.